І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. Шевченко

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
Тел. з Ню Йорку:
BArcly 7-4125

РІК LXVII. Ч. 31. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 17-го ЛЮТОГО 1960 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, FEBRUARY 17, 1960 No. 31. VOL. LXVII.

СЕНАТ ПОЧАВ ДЕБАТИ НАД ЗАКОНОПРОЄКТОМ ПРО ГРОМАДЯНСЬКІ ПРАВА

ЛІДЕР ДЕМОКРАТИЧНОЇ БІЛЬШОСТИ СЕН. ДЖАНСОН ДОБИВСЯ ХИТРОЩАМИ ПОСТАВЛЕННЯ СПРАВИ ГРОМАДЯНСЬКОГО ЗАКОНОПРОЄКТУ НА ОБГОВОРЕННЯ СЕНАТСЬКОГО ПЛЕНУМУ

Вашингтон. — Сен. Линдон М. Джансон, провідник демократичної більшости в Сенаті виконав свою минулорічну обіцянку і започаткував уже тепер в перших місяцях нової сесії дебати цілого Сенату над законопроєктом про громадянські права, вставляючи цей законопроєкт як додаток до одного із менш важливих шкільних законопроєктів. Маневр Джансона викликав гостру критику збоку південних сенаторів, рішучих опонентів законопроєкту про громадянські права. Під проводом сен. Ричарда Б. Рассела, демократа з Джорджії, вони почали гостру атаку проти Джансона, обвинувачуючи його в порушенні існуючої законодатної процедури і ставлячи низку пропозицій на відкладення дискусії в цій справі на пізніший час, щонайменше до найближчого тижня. Голосування над цими пропозиціями визначено на вівторок 16-го лютого, але автори не мають багато надій на їх прийняття. У справі громадянських прав подано досі на розгляд Сенату понад 40 різних проєктів, але ж сенатор Джансон, від якого у великій мірі залежить поставлення якогось законопроєкту на обговорення всього Сенату, ще не висловився за жадним із них. Справа його законопроєкту, обговорюваного вже на попередніх сесіях Конгресу, застрягла від восьми місяців у правничій комісії Сенату, більшість якої творять південні демократи і тому ж прихильники цього законопроєкту не мали ніякої можливости поставити її на обговорення сенатського пленуму. Тепер же, завдяки трюкові Джансона, Сенат був примушений започаткувати дебати над цим законопроєктом і, як сподіваються в конґресових колах, справа ця вже не зійде із порядку нарад Сенату, не зважаючи на увесь спротив й обструкцію південних опонентів. Це будуть затяжні і довготривалі дебати, але ж сенатор Джансон певний, що Сенат прийме таки якесь рішення в цій справі, без огляду на те чи він задоволить екстремістів з обидвох сторін, значить і надто ярих прихильників нового закону про громадянські права і надто завзятих його противників. Атакуючи Джансона за його маневр і за поставлення справи нового законопроєкту на обговорення всього Сенату, — представник Півдня сен. Рассел жалувався, що північна більшість трактує увесь Південь ЗДА, як громадян другої кляси, і з допомогою більшости проводить усі бажані їй законопроєкти і поправки.

„Очікуємо дня, коли балтійські країни знову матимуть свою незалежність" — твердить Гертер

Державний секретар Крістіян А. Гертер

Вашингтон. — 16-го лютого американські литовці відзначали 42-гі роковини проголошення незалежности Литви, брутально знищеної Москвою, при допомозі Гітлера, під час другої світової війни. З нагоди цих роковин державний секретар Крістіян Гертер проголосив заяву, в якій з великим признанням говорить про волелюбність литовського, латишського і естонського народів та про їх поневолення Москвою і вкінці стверджує, що „Литва, Латвія і Естонія мають право на уряд свого власного вибору" і висловлює надію, що прийде день, в якому вони „знову зможуть втішатись своєю національною н е залежністю". Губернатори багатьох стейтів, між ними Ню Йорку, Ню Джерзі, Іллиной, Індіяни, Небраски, Тексасу, Айови, Меріленду, Пенсильвенії, Огайо, Вискансину та інших, як і посадники багатьох міст, включно з посадником Ню Йорку, видали з цієї нагоди проклямації, проголошуючи 16-го лютого Днем Незалежности Балтійських Країн. Американсько-балтійські громади в поодиноких місцевостях вже минулої неділі відзначали ці роковини відповідними імпрезами. Така імпреза відбулась, між іншим, в Ню Йорку, на якій були заступлені своїми представниками також інші національності. Українців репрезентував президент УККА п. Дмитро Галичин.

Президент вимагає на допомогу закордонові $ 4,170,000,000

Вашингтон. — Президент Айзенгавер 16-го лютого мав переслати Конґресові окреме звернення, в якому домагається на допомогу закордонові 4,170,000,000 долярів. У зверненні Президент вимагає ухвалити ним запропоновану суму, щоб можна було допомагати союзникам під військовим і економічним оглядом. На економічну допомогу Айзенгавер вимагає 2,170,000,000 долярів і около двох більйонів на військову допомогу, щоб можна було з успіхом протиставитися можливій комуністичній аґресії. Крім того в бюджеті призначено ще 700,000,000 долярів на Позичковий Фонд Розвитку, з якого видається позички для недорозвинених держав. З урядових кол повідомляють, що цього року Президент буде з більшою енерґією обороняти свою допомогову програму закордонові тим арґументом, що треба протидіяти більшій активності СССР, який старається економічно здобувати деякі відсталі під господарським оглядом держави.

Московська „Правда" друкує комуно-китайську „пересторогу" проти політики ЗДА

Москва. — Московська „Правда" з минулої неділі 14 лютого цц. р. надрукувала велику статтю вдови по колишньому засновникові китайської республіки Сун Ят-сені, що вернулась до свого дівочого прізвища Сунґ Чінґ-лінґ, з пересторогою проти „американського імперіялізму", який справді ніби зм'ягчив свою тактику але далі — за твердженням цієї китайської комуністки — змагає до своїх попередніх цілей: розбити совєтсько-китайський союз, розколоти соціялістичний табір, золювати Китай та відірвати інші азійські народи від комунізму. Пані Сунґ, яка є президенткою Товариства приязні між Совєтами і комуністичним Китаєм, зокрема атакує президента Айзенгавера, який — за її словами — роз'їздить по світу „з маскою прихильника миру", але водночас він сам, віце-президент Ніксон та „деякі лідери Демократичної партії", як також генерали й адмірали ЗДА „побрязкують шаблями"... За коментарями західньої преси, ця стаття китайської комуністки була напевне апробована найвищими комуно-китайськими і совєтськими чинниками і вражає своїм рішучим тоном. Цікаво, додають коментатори, — що та стаття появилась у „Правді" тоді, коли до цього часу совєтська пропаґанда представляла Д. Д. Айзенгавера як щирого прихильника миру й контрагента Хрущова у пошукуванні доріг до миру.

Марокко зриває договір приязни з Францією

Париж. — Марокко, у відплату за атомовий вибух Франції на Сагарі, проголосило уневажнення д о г о в о р у приязни з нею з 28 травня 1956 р. Водночас марокканський уряд відкликав свого амбасадора з Парижу „для консультації". За газетними твердженнями, ця реакція марокканського уряду була ще розмірно поміркована, бо марокканська публічна опінія така обурена французьким атомовим експериментом, що вона домагалася зірвання дипломатичних взаємин з Францією. Марокканський уряд заявив, що надалі французькі дипломатичні місії в ніякій країні не репрезентуватимуть марокканських інтересів. Марокко, Тунісія, З'єдинена Арабська Республіка, Ґана й інші африканські країни заповіли нараду в Ню Йорку постійних репрезентантів 29-членного азійсько-африканського блоку в Об'єднаних Націях над спільною тактикою с у п р о т и Франції у зв'язку з її атомовим вибухом. Західні обсерватори в Парижі стверджують, що французькі урядові кола не сподівалися такої гострої реакції закордону на цей атомовий вибух. Може саме в зв'язку з цим у Парижі прийняли з великою парадою приїзд перуанського президента Мануеля Уґартече. Президент де Ґоль товаришив йому при складанні вінка на могилі Невідомого Вояка.

НЕРУ ЗАПРОСИВ ЧУ ЕН-ЛАЯ ДЛЯ МИРОВИХ РОЗМОВ

Прем'єр Індії Джавагарлал Неру

Ню Делі. — Індійський прем'єр Джавагарлал Неру окремим листом з понеділка 15 ц. м. запросив комуно-китайського прем'єра Чу Ен-лая приїхати до столиці Індії в другій половині березня для розмов задля мирного полагодження конфлікту, що виник внаслідок комуно-китайської аґресії в кордонній смузі. Комуно-китайські війська зайняли частині індійсько-тибетського кордону місто Лонґю та і північно - західній ч а с т и н і індійського кордону в Кашмір провінцію Лядаш, разом коло 6,000 кв. миль, зголосивши претенсію до 40,000 до 50,000 кв миль. Неру у своєму листі, який формально є відповіддю на ноту Чу Ен-лая з 26-го грудня мин. року, стверджує з прикрістю, що Чу Ен-лай не взяв під увагу суґестії Індії з її листа з 16 листопада мин. року, щоб відкликати комуно-китайські війська з Лонґю, при чому Індія зобов'азувалась не висилати туди свого війська. Неру стверджує в цьому своєму теперішньому листі, що розбіжності підходів Індії і комуністичного Китаю до проблеми індійсько-китайського кордону є такі суперечні, що нема сутньої плятформи для переговорів. Індія надалі відкидає становище комуністичного Китаю, наче б між Індією і Китаєм ніколи не було визначеного і Китаєм признаного кордону і Неру відмовляється дискутувати на цю тему. Проте він все ж уважає, що персональна зустріч і виміна думок може спричинитися до мирної полагоди конфлікту між недавніми — „приятелями", що ними ніби були Індія і комуністичний Китай. Неру зазначує, що з уваги на парляментарну сесію в Індії, яка почалась 8-го ц. м., він не зможе в найближчих місяцях виїхати, тому просить Чу Ен-лая, щоб той приїхав до Індії, подаючи за термін другу половину березня. Цей лист Неру був написаний ще перед приїздом Хрущова до Індії, тому розмови між Неру і Хрущовим не мали на нього впливу. Запрошення Чу Ен-лая індійським прем'єром викликало суперечні відгуки в індійських політичних колах. Вагато індійців вважають, що китайські комуністи можуть зрозуміти це запрошення, як вияв слабости збоку Індії, тим паче, що Чу Ен-лай не зробив найменшого примирливого кроку по суті, себто ні не звільнив окупованої території Індії, ані не зрікся дальших територіяльних претенсій.

АФП — КІО скликає Конференцію під гаслом „Боротьби за мир і волю"

Бол Гарбор, Флорида. — Виконна Рада Американської Федерації Праці — Конґресу Індустрійних Організацій повідомляє, що 19 і 20 квітня ц. р. в Ню Йорку або у Вашинґтоні відбудеться найбільша досі конференція робітництва в закордонних справах, на якій зорганізоване робітництво з'ясує свої думки про закордонну політику ще перед нарадами президента Айзенгавера з совєтським прем'єром Нікітою Хрущовим, що має відбутися 16-го травня. На цю конференцію має прибути більше як 500 робітничих провідників із цілого краю, щоб взяти участь в нарадах, що називаються „Боротьба за мир і волю". День 19-го квітня вибрано тому, бо це є 185-роковини, коли американські революційні фармери „вистрелели коло Леноксу і Конкорду так, що їх почули в цілому світі". На промовців мають запросити державного секретаря Крістіяна Гертера, колишнього президента Гаррі С. Трумана і генерала Максвелла Д. Тейлора, колишнього шефа штабу. Голова АФП-КІО Джордж Міні висловив надію на засіданні Виконної Ради, що Конґрес прийме законопроєкт про $1.25 мінімальну заробітну платню, і поширить цей закон на ті катеґорії робітників, які досі з нього не користають. На думку Міні збільшення мінімальної заробітньої платні з одного доляра до $1.25 не матиме инфляційних наслідків.

Д-р Вайт рекомендує Айзенгаверові бути активним навіть після відходу на емеритуру

Ню Йорк. — Спеціяліст від серцевих недуг, який лікував президента Айзенгавера під час серцевої атаки, д-р Пол Додлі Вайт заявив на телевізійній програмі, що президент Айзенгавер буде здоровіший, коли залишиться активним і тоді, коли вийде з Білого Дому і перейде на емеритуру. Цю заяву склав д-р Вайт у відповідь на запит телевізійного співробітника, який просив про коментар до заяви Президента, що недавно сказав, що після відходу з Білого Дому „сяде собі в крісло-гойдалку і буде відпочивати". Д-р Вайт сказав дослівно: „Що ж, ми чотири чи п'ять років тому дораджували йому не сидіти в кріслі - гойдалці, і я гадаю, що він не потребує в ньому сидіти тепер. На мою думку, це буде краще для його здоров'я, як він і пізніше цього не буде робити". Д-р Вайт вірить, що „активність духова і фізична в розсудливій скількості є дуже важлива для здоров'я людини в кожному віці", і він переконаний в тому, що „вона помічна в осягненні довговічности". Численні люди відходять на емеритуру завчасно з огляду на своє здоров'я.

● **У московській „Літературній Газеті"** якийсь Аґрест, що представляє себе за вченого фізично - математичних наук, розводить теорію, що біблійні міста Содома й Ґомора були знищені — атомовою атакою, що її перевели мешканці якоїсь заземної плянети. Большевицький „учений" віднайшов навіть місце в недалеких горах, звідкіль пришельці з чужої плянети припустили безпосередню атаку проти Содоми й Ґомори. Очевидно, він відкидає біблійний міт, що причиною знищення тих міст були їхні гріхи.

Де Ґоль покликав окремий Комітет для справ Альжиру

Париж. — Французький президент Шарль де Ґоль покликав окремий Комітет, що має вирішувати долю Альжиру. Його головою є сам де Ґоль, а членами — прем'єр Мішель Дебре, міністер внутрішніх справ П'єр Шатене і міністер військових справ П'єр Месмер. В засіданнях того Комітету мають брати участь генеральний делеґат в Альжирі Поль Делювріє, шеф штабу французької армії ген. Поль Елі та головний командант французької армії в Альжирі ген. Моріс Шаль. У повідомленні про це зазначено, що інші міністри можуть бути покликувані на засідання „в міру потреби". У зв'язку з виарештуванням в Альжирі та в метрополітальній Франції керівників екстремістів, що противились всяким політичним розмовам між французькими чинниками й мусульманськими націоналістами, газетні коментатори допускають нав'язання таких розмов в недалекому майбутньому. Правда, де Ґоль буцім-то мав запевнити керівників армії, що він не переговорюватиме про політичну майбутність Альжиру з мусульманськими націоналістами і цим спонукав їх відвернутись від бунтарських екстремістів в Альжирі, але час діє у користь плянового закінчення війни в Альжирі шляхом розмов — доходить до висновку західня преса.

Хрущов не вдоволений холодом індійців супроти його пропаґанди

Ню Делі. — Нікіта Хрущов був очевидячки невдоволений холодним відношенням індійців до його грубої антизахідньої пропаґанди, що її вів протягом своєї 5-денної візити в Індії. У своїй промові в Калькуті він заявив, що мабуть індійці „не розуміють", чому Совєти так гірко осуджують колоніялізм, дарма що саме Індія була впродовж століть колонією, а Совєти „в точному цього слова значенні" ніколи нею не були. Хрущов знову таврував західню допомогу недорозвиненим країнам, як нещиру й користолюбну, бо, мовляв, — „імперіялісти і капіталісти" не визнають безкорисної допомоги. Цинічні заяви Хрущова, представника найбільшої нинішньої колоніяльної імперії, яка дає допомогу відсталим країнам виключно з політично-пропаґандивних цілей, не зробили в Індії ніякого враження — твердять західні обсерватори в Індії. В місцевості Віляй, де 900 москалів працюють біля будови сталеварні, на яку Совєти дали позику у висоті 132,000,000 долярів, єдиними, що оваційно вітали Хрущова, були саме ті совєтські громадяни-комуністи. В Калькуті, де за перших відвідин Хрущова в 1955 році вітали його непроглядні маси народу, тепер вулиці були порожні і ніхто на „дорогого гостя" не звертав уваги. У вівторок вранці Хрущов від'їхав до столиці Бірми — Раңґуну.

Гувер про поширення „марксівського віруса" в ЗДА

Ню Йорк. — Колишній президент Герберт Гувер промовляв на зборах 2,000 представників пресвітеріянської церкви в готелі „Статлер Гілтон" і казав, що марксівський спосіб думання став пошестю в цій країні, і „вірус Карла Маркса поширився так", що спричиняє духову кризу, і тому „провідники християнської віри повинні усвідомити собі, який кінець може мати ця інфекція для нас всіх. „Правдива ціль соціялізму, казав Гувер, це те, щоб уряд опановував торгівлю і промисл і щоб обмежував життя людини до чистого матеріялізму". Гувер вбачає соціялізм в таких поняттях як „ліберальний", „поступовий", „публічна електрівня", „керована економіка", „добродійна держава", і т. п. Він каже, що навіть в уряді президента Айзенгавера є соціялістичні впливи, бо вони там залишилися з попередніх урядів як „заморожені" ідеї. Гувер нарікав на пониження моральних засад між людьми. В 1958 році було арештовано за злочини 2,340,000 осіб, але тільки 88,780 були засуджені до в'язничної кари.

37,000 втікачів з-поза залізної заслони прибудуть в цьому році до ЗДА

Ню Йорк. — Директор Міжурядового Комітету для европейської міґрації з централею в Женеві, Маркус Дейлі, промовляючи на 76-их Загальних Зборах жидівської переселенчої аґенції Гаяс в Ню Йорку, виявив, що в біжучому році має прибути до ЗДА 160.000 нових іміґрантів. У тому числі буде 37,000 втікачів з-поза залізної завіси, які перебувають в західній Европі, але й 4,000 европейських втікачів з ком. Китаю. 31,000 прибуде з Італії задля облегшення їй проблеми перенаселення й безробіття, а менші континґенти призначені для Австрії, Німеччини, Греції, Голляндії і Еспанії. Програма Міжурядового Комітету для европейської міґрації, з яким співпрацює і наш ЗУАДК, вимагатиме на 1960 рік 32,000,000 долярів, з чого ЗДА обіцяють дати 10,700,000 долярів. Президент Гаясу Карльоє Ізраельо таврував обов'язуючу досі анахронічну квотову систему в іміґраційному законі ЗДА, домагаючися її зміни за принципами гуманітарности, а не випадкового місця, де хто прийшов на світ.

Кипр пропонує Англії новий проєкт договору щодо військових баз

Нікозія. — Хоч лідер кипрських греків архиепископ Макаріос застерігся був, що він не буде виводити з сліпої вулиці англійсько-кипрських переговорів, які розбились на пункті про англійські військові бази на Кипрі, проте внаслідок нарад між арх. Макаріосом, лідером кипрських турків д-ром Фезілем Кучуком і англійським губернатором на Кипрі сером Гю Футом складено новий проєкт, що його післано до Лондону. За тим новим проєктом, Англія дістала б на Кипрі 80 кв.миль на свої бази з тим, що дальших 40 кв. миль, що їх домагаються англійці, були б доступні за окремою умовою, як, „допоміжна територія". У тому новому проєкті уточнюється теж характер кипрської цивільної адміністрації над тими базами та її співпраця з англійською військовою командатурою. Хоч цей проєкт не покривається з становищем англійського уряду, проте йде назустріч і, за газетними коментарями, збільшились шанси порозуміння яке вможливило б зберегти первісний плян — проголосити державну самостійність Кипру 19 березня ц.р. За цюріхсько-лондонським договором з 19 лютого 1959 року Кипр повинен би стати самостійною державою протягом року, себто 19 лютого ц. р. Цей термін потім продовжено на місяць, врешті відкладено без визначення нової дати.

Бразилія міняє каву за 650 східньо-німецьких шляхобудівельних машин

Ріо де Жанейро. — 13-го лютого представник Бразилії президент Інституту для справ кави Ренато да Коста підписав торговельну умову з трьома членами східньо - німецької торговельної місії, згідно з якою Бразилія продасть комуністичній Східній Німеччині кави вартости майже 9 мільйонів долярів в заміну за 650 машин до будови шляхів. Це найбільша торговельна умова Бразилії з комуністичною державою. Досі немає дипломатичних зв'язків Бразилії з Східньою Німеччиною, але вже було кілька торговельних трансакцій між обома країнами, які заключила східньо - німецька торговельна місія. Минулого року Бразилія міняла каву (75,000 тон) за хемічні добрива. Бразилія не має долярів, тому старається за свою каву дістати машинерію з комуністичних держав. Таким способом в 1959 році Бразилія купила фармерські трактори в Чехо-Словаччині.

В АМЕРИЦІ

● **Головний лікар ЗДА** д-р Лерой Е. Бирні стверджує, що число смертних випадків від інфлюенци і запалення легенів в 108-ох більших містах ЗДА збільшилося на 20 відсотків в порівнянні з 1957—1958 роками, коли панувала в цій країні азійська інфлюенца. Впродовж п'ятьох перших тижнів цього року від інфлюенци і запалення легенів вмерло 4,033 осіб.

● **Уряд здоров'я** в місті Сиракюзи, Н. Й. занотував перший випадок прокази в історії цієї місцевости, бо захворіла на цю недугу 20-річна особа, яка прибула рік тому з Гоа.

● **Американський уряд** погодився продати Польщі 22 мільйони бушлів пшениці зі своєї харчової надвишки, бо в Польщі відчувається брак пшениці внаслідок посухи, що була минулого літа. Ця пшениця разом із транспортом коштуватиме $41,500,000. Польща заплатить за пшеницю своїми золотими, а ті гроші видадуть америці на утримання своєї амбасади і подібні видатки.

Колишній провідник республіканців в Сенаті Вільям Ф. Новленд сказав, що він вповні підтримуватиме на конвенції віце-президента Ричарда М. Ніксона. На думку Новленда між демократами найкращим кандидатом на президента є сенатор із Тексасу Линдон Б. Джансон.

Українська Хроніка

● **„Парафіяльна школа"** під такою назвою почав виходити квартальник Шкільного відділу при Консисторії Української Православної Церкви в ЗДА. Редакція й адміністрація журналу находиться в Баунд Бруку, Н. Дж. Крім редакційних матеріялів у першому числі надруковані теж статті Ів. Гончаренка, Марії Юркевич, Л. Кислиці та ін.

● **Новий український** англомовний ч а с о п и с під назвою „Український Рекорд" („Юкрейніян Рекорд") почав появлятися з днем 1. січня ц. р. в Едмонтоні, Алб., в Канаді. Видає його видавництво тижневика „Українські Вісті" і редаґує Роналд Вислоцький.

Дефіцитовий торговельний балянс ЗДА із країнами Латинської Америки

Вашингтон. — Департамент торгівлі повідомляє, що цього року торговельний балянс ЗДА із 20-ма державами Латинської Америки вперше є дефіцитовий, бо в попередніх роках експорт перевищав імпорт. І так експорт ЗДА до всіх південно-американських країн в 1959 році виносив 3.5 більйона долярів, а в 1958 році він становив 578 мільйонів більше — 4.1 більйона. Імпорт ЗДА із 20 американських держав в 1959 році виносив 3.61 більйона, а в 1958 році виносив 3.59 більйона. — Найбільший американський експорт був до таких держав: Венесуеля, Мехіко, Куба і Бразилія. В цьому році відносини ЗДА з Кубою погіршилися. СССР нав'язує торговельні зв'язки з латинськими американськими державами, а Кубі дав кредитів на суму 100 мільйонів долярів.

У СВІТІ

● **Японський парлямент** дістав від президента Айзенгавера дарунок: олійний портрет Абрагама Линкольна кисти Д. Д. Айзенгавера та з його дедикацією колишньому посадникові міста Токіо Юкіо Озакі, який подарував був Вашинґтонові славетні черешневі дерева: „У пам'ять Юкіо Озакі, чемпіонові демократії і приятелеві Америки, Двайт Айзенгавер".

● **Голляндія** погодилась звернути Західній Німеччині прикордонний обшир 30 кв. миль, прилучений до Голляндії після останньої світової війни. На тому терені живе коло 11,000 німців і 2,000 голляндців, які проте всі залишаться у своїх домах. Західня Німеччина дала відшкодування Голляндії і її окремим громадянам за втрати, понесені німецькою аґресією проти Голляндії.

● **Північно - корейська** прибережна патруля старалася захопити в полон японський рибальський човен, що ловив рибу ніби у прибережній південно - корейській смузі. При зударі двох човнів японський рибальський човен пішов на дно. 15 членів японської залоги виловлено з хвиль моря та перевезено до Південної Кореї. Ця подія знову загострила японсько - південно - корейські взаємини.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917. — authorized July 31, 1918
Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Ситі і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок, — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
Адреса: SVOBODA", P.O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

Атомова бомба Франції

Хоч Франція вже давно офіційно проголосила рішення своїми силами добитися витворювання атомової енергії і хоч над цією справою велися дебати восени минулого року в Об'єднаних Націях, експериментальний вибух першої французької атомової бомби минулої суботи в Сагарі — був „бомбою" для широкого світу. Західні коментатори однозгідно стверджують, що саме, наприклад, на Женевській конференції в справі заборони атомових дослідів, в якій беруть участь ЗДА, Англія та СССР і яка триває вже близько 16 місяців, наче й не знали про приготування Франції до переведення атомових експльозій — і то не одної, а цілої серії. І щойно тепер настало збентеження і витворилась незручна сутуація: бо ж це дійсно парадокс, щоб під час тривання міжнародної конференції над припиненням ядрових експериментів починалась серія нових, ведених державою, що з нею не рахувалися. Совєти, міжнародні пацифісти і ті нейтральні країни, які тягнуться у хвості совєтської пропаганди, обурюються на Францію, що вона ніби утруднює процес міжнародного роззброєння, яке повинно починатися від припинення атомових дослідів. Серед тих голосів обурення нема й слова догани на адресу Москви, яка перевела десятки атомних і водневих експериментів, ні про одно з них не попередивши і не вказавши місця, де їх переведено. Нема й слова догани, що Совєти, накопичивши цілі склади атомових і водневих бомб і політично шантажуючи ними світ, створили власне ту атмосферу напруження, що її французький експеримент лиш трішки не логіршує. Якщо вільно було Америці, користуючись досвідом різнонаціональних — в тому числі й французьких — учених, добувати власну атомову енергію для військових цілей, якщо вільно було Англії робити це, якщо вільно було Совєтам з поміччю своїх шпигунів викрасти атомову таємницю Америки й Англії і користуючись також німецькими вченими, продукувати серійно атомово - водневі бомби, гарматні стрільна, а в останньому часі також атомові ракетні „головки", то чому не вільно цього робити Франції?

Атомова зброя в руках Франції не понизить вільному світові. Якщо Америка була б поділилась з Францією своїм винаходом, це заощадило б Франції великих видатків її енергії. Коли ж вона не зробила цього і Франція власним зусиллям добилась того успіху, то Захід може тільки визнати за Францією цей її успіх і ствердити, що „атомовий клюб" збільшився ще на одного члена. Це погана новина для Москви — але саме тому це не є поганою новиною для Заходу. В його інтересі лежить сильна Франція, з сильною армією та авторитетним державним проводом. Усі познаки вказують на те, що всуперечки кампанії пацифістів типу старого Бертранда Рассела й лондонських „червоних прелатів", всупереч гнівові новонароджених муринських диктаторів типу ґганського Кваме Нкрумаха, на суботньому вибухові виграє військова й політична сила антикомуністичної Франції. Тому це була добра подія, хоч вона й не поменшила тієї червоної загрози, яка звисає над світом.

Потрібно кандидата

Теперішня американська політика, зокрема та її частина, про яку пишеться й говориться, ведеться без сумніву, під знаком виборів, що відбудуться в листопаді цього року, на нового господаря Білого Дому та нових членів Конгресу. Рівночасно обидві великі партії, Демократична і Республіканська, шукають і розглядають кандидатів, що допомогли б їм ці вибори виграти. Найвищий час, щоб і ми, громадяни українського роду, розглянулись за кандидатом нашого роду на почесне і відповідальне місце в Конгресі ЗДА.

За останнє десятиріччя суспільно - соціяльний склад нашої спільноти та її потенціял радикально змінились на ліпше. У багатьох ділянках життя і розвитку країни особи з українськими іменами займають щораз вищі й щораз відповідальніші становища. В науці і вихованні, в різних професіях, в економії і навіть у федеральному, стейтовому і льокальному урядах, коли мова про призначуваі, а не виборчі пости, є вже цілий ряд осіб, що приносять честь своєму українському імені. В такій ситуації 1 при таких можливостях можна тільки дивуватись і жалувати, що ще досі немає законодатця українського роду в Конгресі З'єдинених Держав . В цьому відношенні ми є чи не останні з усіх замітніших етнічних груп в цій країні. Висновок насувається сам собою: найвищий час, щоб і ми, розглянувшись поміж собою за відповідним кандидатом до Конгресу, дали йому всю можливу підтримку і доклали всіх зусиль, щоб він був не тільки кандидатом, але й вибранцем.

Особи, які могли б успішно кандидувати до Конгресу, у нас напевно є. Можна б навіть назвати цілий ряд відомих імен, що мають на це відповідні кваліфікації. Але не легко здобути партійну кандидатуру вже хоч би тому, що громадян нашого роду в жадній із виборчих округ не мають такої більшости, щоб нею могли добитись прийняття їхньої кандидатури. Все ж таки в році вибору президента країни ми маємо один дуже поважний додатковий аргумент. Партія, яка включить у свою виборчу програму кандидата українського роду, може перехилити в свою користь більшість наших громадян і здобути їхні голоси для свого президентського кандидата.

Саме цей аргумент могли б наші лідери використати в проводах обидвох партій, якщо б мали відповідних кандидатів. Це повинні мати на увазі наші діячі, активні в стейтовій і місцевій американській політиці.

Диплом знання чи доляра

Під сучасну пору, згідно зі статистикою, у ЗДА є понад 7,500,000 людей із ступенем бакалавра, значить із закінченим каледжем, а 2 мільйони осіб більше, як їх було в 1950 році. В самому тільки червні 1959 року ступені бакалавра надано 387,000 студентів. Водночас із цим зростає кількість студентів по коледжах. Під сучасну пору число їх встановлюють на 3,250,000 і обраховують, що в 1970 році буде уже яких 6 мільйонів студентів, з якого то числа 709,000 закінчать у цьому році навчання в колєджах, одержавши ступінь бакалавра.

Не зважаючи на такий великий гін американської молоді до здобування знання і наукових дипломів, головним мотивом цієї молоді є не так знання, як можливість здобути з допомогою одержаних дипломів краще становище в індустрії, в адміністрації і в шкільництві, або, іншими словами, кращі заробітні платні. Серед широких кіл громадянства прийнявся навіть звичай перераховувати вартість диплому на доляри — і так ступінь бакалавра вартує пересічно яких 100,000 долярів на протяг життя людини. Такий погляд на вартість дипломів почин ає ставати панівним не тільки серед молоді, але й серед керівників громадських установ та індустрійних підприємств, що вбачають у зменшенні кількости наукових і дослідників, значить людей, заінтересованих більше в самому знанні і в його розвитку. Таке спрямовання може стати дуже загрозливе для З'єднених Держав Америки і їх першенства в науково - дослідній ділянці, зокрема в конкуренції із Совєтським Союзом. Тому, відповідальні за виховання і шкільництво діячі починають підкреслювати конечність ревізії не тільки напрямних і цілей високошкільної системи у ЗДА, але й потребу основної зміни в самому ставленні до науки і її вислідів.

УКРАЇНЦІ В СОВЄТСЬКОМУ СОЮЗІ

Опубліковані в „Правді" й „Ізвєстіях" з 4-го лютого ц. р. дальші висліди переведеного в дні 15-го січня 1959 року перепису населення Совєтського Союзу дають уже частинні дані про національний склад населення Української ССР і про кількість українців у цілому Совєтському Союзі. Загальні інформації про це були вже надруковані у „Свободі" на підставі повідомлень пресових агенцій, але, якщо іде про Україну й українців, вони були дуже неповні, і тому на цьому місці їх треба доповнити дальшими цифрами, поданими в опублікованому у пресі повідомленні Центрального Статистичного Управління при Раді Міністрів СССР.

Згідно з проголошеним уже повідомленням, загальна кількість населення СССР становила на 15-го січня 1959 р. 208,827,000 осіб, в цьому числі т. зв. Російська Совєтська Федеративна Соціялістична Республіка (РСФСР) — 117,534,000 і Українська ССР — 41,869,000.

Усіх українців на території Совєтського Союзу нараховано під час перепису 36,987,000, із чого на Українську ССР припадає тільки 31, 852,000, значить поза Україною в інших совєтських республіках живе 5,139,000 осіб.

Згідно з вислідами перепису 1926 року всього населення в СССР було 147,000,000 і Україна без прилучених до неї під час другої світової війни українських земель, кол. Польщі, ЧСР, Румунії і без Криму нараховувала тоді — 29,019,747 населення в тому 23,218,860 українців. Тоді ж усіх українців в Совєтському Союзі було 31,194,000 душ, значить на яких 700,000 менше, як їх записано в січні 1959 року, тобто, у час, коли до СССР прилучені всі колишні займанщини, що нараховували в 1931 році 7,409,060 українців, і Крим, де в 1926 році було 77,405 українців.

В загальному — за даними переписів совєтського з 1926 року і польського, чеського та румунського в 1930 і 1931 рр. — кількість українців на всій приналежній тепер Совєтам території виносила 38,681,000, а перепис з 1959 р. встановлює їх кількість всього на 31,852,000, значить на яких 6,829,000 душ менше, не враховуючи можливого природнього приросту населення.

Страхітливий факт зникнення майже семи мільйонів українців є ще одним, базованим уже таки на офіційних совєтських даних, доказом масової екстермінації українського народу, проведеної совєтським режимом на протязі не цілих 35 років його існування.

Проголошені тепер висліди перепису встановлюють такий склад населення Української ССР на 15-го січня 1959 р. в кількісному й процентовому відношенні:

	Кількість	У %:
Усього населення в УССР:	41,869,000;	100,0
в тому числі:		
українців,	31,852,000	76,1
росіян,	7,400,000	17,7
жидів,	840,000	2,0
поляків,	363,000	0,9
білорусів,	291,000	0,7
молдаван,	239,000	0,6
болгарів,	219,000	0,5
мадярів	149,000	0,4
греків	104,000	0,2
румунів	101,000	0,2

Коли порівняти ці дані з відповідними цифрами перепису з 1926 року (сама тільки УССР без українських земель, окупованих тоді Польщею, Румунією, Мадярщиною і без Криму), то процентова кількість росіян в Українській ССР майже подвоїлася, підвищуючи ся з 9.2% (2,677,156) до 17.7%. Кількість жидів зменшилася з 1,574,391 до 840,000, не зважаючи на прилучення західніх областей, а кількість поляків, мабуть з уряду на те ж, збільшилася з 227,792 до 363,000. Подвоїлася в Українї кількість молдаван та греків і збільшилася вчетверо або п'ятеро кількість білорусів і болгар. З'явилися в Україні, у зв'язку із приєднанням нових територій, мадяри та румуни і зникли цілком чехословаки, німці цигани і татари, що їх у 1926 році було 16,014 осіб (0.08%). Зникнення татар є черговим доказом екстермінаційної політики Москви у відношенні до цієї національности. Зменшення кількости жидів наступило внаслідок гітлерівської екстермінації.

Цікаві дані про кількість українців можна вибрати з опублікованих цифр про склад населення в інших совєтських республіках. Складена з них табеля дає такий образ:

Республіки:	Українці	У % до всього населення:
РСФСР,	3,377,000	2,9
Казахська ССР	762,000	8,2
Молдавська ССР	421,000	14,6
Білоруська ССР	150,000	1,9
Киргизька ССР	137,000	6,6
Узбецька ССР	88,000	1,1
Грузинська ССР	52,000	1,3
Латвійська ССР	29,000	1,4
Таджицька ССР	27,000	1,4
Туркменська ССР	21,000	1,1
Литовська ССР	18,000	0,7
Естонська ССР	16,000	1,3

Не виявив перепис з 1959 року українців у таких республіках, як Азербайджанська і Вірменська. Ніяких даних про те, як розміщені українці в РСФСР, у відповідному повідомленні статистичного управління не подано. Сказано тільки, що населення Уральських районів збільшилося на 32%, Західнього Сибіру на 24%, та Східного

(Закінчення на стор 4-ій)

НА ТЕМИ ДНЯ

ВІДКРИТІ ОЧІ АМЕРИКИ

На конференції президента Айзенгавера з представниками преси 1-го лютого цього року кореспондент агенції „Ассошієтед Пресс" звернув увагу на „деякі грубоваті речі", що їх Хрущов сказав у Москві італійському президентові Ґронкі про „загальні світові справи". Зокрема, Хрущов заявив: „Наш прапор повіває на Місяці. Це щось значить. Чи не є це достатнім доказом вищости комунізму над капіталізмом" — „Що думаєте про таку зававу?" — запитав Президента американський журналіст. — „Думаю, — відповів президент, — що це є безглуздя („крейзі"). Я вже старався звернути вам увагу, що в комплексі промислової сили Росії, з її великою територією і джерелами, її народом, її обдарованими увою та вдумливими ученими, що коли вона хоче всю свою силу вкласти в якусь окрему ділянку, та ще й — пам'ятайте! — потайки, то, очевидно, можна осягнути тоді ефектні висліди. І не будьмо на це сліпі. Але ж мос переконання таке, що не смісмо впадати в гістерію, коли диктатори зроблять такі речі. А втім, Гітлер також виявив чимало осяги, коли він потайки від загальних країн здвигнув могутню збройну силу . . ."

У цій короткій відповіді знаменито схоплена суть диктаторських систем, які видушують всі соки з підпорядкованих їм країн і підлеглих їм народів, щоб зосередити їх на одну ціль. Впродовж 40 років цієї влади московські большевики звели на рівень нужди величезні обшири опанованої ними імперії ,щоб здвигнути працею мільйонів невільників важкий промисл та розбудувати могутню військову машину.

Знаменито розуміння цієї „вищости" комуністичної системи доповнив у тому самому числі „НЙТаймс" своїми заввагами до минулотижневої промови Хрущова в індійському парляменті. „Розбої, що їх совєтська армія вчинила у Східній Европі, в Манджурії і у Північній Кореї з кінцем другої світової війни — події зовсім недавні, щоб треба було їх відсвіжувати нашу пам'ять. Досить хіба пригадати, що треба було кривавих мадярської і польської революцій, щоб примусити Совєтський Союз припинити безоглядну економічну експлуатацію східньо - европейських сателітів. Коли ж п. Хрущов промовляє до вільної і суверенної Індії, то варто спитати, чому подібною свободою не втішаються численні не-російські народи в Совєтському Союзі? Чому українці, естонці, литовці, латиші, казахи, узбеки, грузини, вірмени й інші народи менше заслуговують на незалежність, як індійці, індонезійці чи египтяни? Правдою є, що царська Росія була одною з найбільш успішних імперіялістичних потуг у світовій історії і що совєтський режим ентузіястично наслідував її, вступивши на її сліди. Хай пан Хрущов заведе лад у власній імперії і дасть підлеглим йому колоніяльним народам незалежність, якщо він хоче, щоб ми повірили, що його легінь з приводу „імперіялізму" інших країн є чимсь більшим, як крокодилеві сльози"

ЗАГИБІЛЬ ВІРИ ШАЛЬКО

Сталося це зовсім недавно, у жовтні місяці, біля Судової Вишні, в Галичині.

У темряві машиніст паровоза раптом завважив на колії людину, потягнув гальма, але — запізно. А людина та була ще зовсім юною дівчиною. Звідки й чому опинилась вона десь перед п'ятою годиною ранку біля Княжого мосту? За неї відповідає лист, знайдений у її кишені:

„Дорогі друзі! Прощайте! Ганьби я перенести не могла. Може ви довідаєтесь правду, але буде вже запізно. Та це нічого. Мені не страшно. Подякуйте Плахтинові за його обіцянки і документи, заради яких він працює. . ."

Значить, не випадково опинилась, а зумисне прийшла на це місце дівчина в такій порі, сама ступила назустріч колесам. Значить, не був це нещасливий випадок. Хай ніхто своїми руками не штовхнув дівчину під поїзд. Але ж десь ті жорстокі руки, які відірвали її серце від друзів і рідних, зробили так, що перестало воно битись?

У Судовій Вишні є ветеринарна школа. В ній училась Віра Шалько. 16-го вересня Віра трохи занедужала і залишилась у шкільному гуртожитку. Її подруга, Стефа Велика, попросила: „Потримай при собі ці гроші, поки я буду в школі", — і простягнула їй 200 рублів. Над вечір Вірі полегшало, і вона вирішила вийти на прохід. Гроші поклала під серветку на столику біля Стефчиного ліжка.

Коли всі вернулись до гуртожитку, то застали там страшний розгардіяш: всі речі порозкидані, постелі збурені і — 200 рублів зникли.

Але другого ж дня Стефчині гроші хтось невідомий підкинув під двері. Усі в гуртожитку раділи: значить, заговорила когось совість. Одначе про крадіжку вже відомо було в міліції. Віру закликав на допит начальник міліції Михайло Плахтин:

— Розказуйте, громадянко Шалько, як це у вас вийшло...

Віра була приголомшена: її підозрівають у крадіжці!

— Та як же я могла їх украсти сама в себе? Адже я заявила в міліцію...

Проте, 30-го вересня (через тринадцять днів!) Плахтин все таки добився від зареєстрованої дівчини письмової заяви, в якій вона „призналася", що вчинила крадіжку. 6-го жовтня директор школи В. Синявський скликав збори студентів та вчителів і зажадав від Віри Шалько, щоб вона прилюдно розповіла, як вона стала злодійкою.

— Не брала, не брала, не брала! — в розпачі повторювала дівчина.

— Ліпше признавайся! — погрожував директор. — Не признаєшся — засудять не менше як на три роки.

Хлопці й дівчата зі страху перед грізним начальством мовчали. Мовчали й учителі, щоб не псувати своїх відносин з директором. Мовчав і секретар осередку, який через тиждень після тих зборів, коли справа обернулась інакше, заявив про цю дівчину: „Віра Шалько, як відмінниця учоби, з взірцевою поведінкою, була поза всякою підозрою, і всім було очевидно, що вона не поповнила крадіжки . . ."

Тоді секретар комсомольського осередку сидів тихо. Не спинив директора, коли той проголосив, що наступного дня запросить начальника міліції Плахтину і з його поміччю викриє Віру Шалько, як злодійку. Директор не признавася тоді, що Плахтина, вихваляючись перед ним своїм талантом слідчого, говорив йому, що „признання" Віри добився від неї після того, як „добре в тій справі її притиснув". Як „притиснув" — чи вживаючи радикальних методів з часів совєтських, чи лібералізувавши методи з часів Хрущова — встановити годі, бо Віри вже немає. Виявляється, що він попередив директора, щоб той не розголошував „признання" дівчини, бо, мовляв, „оформлюючи справу" обіцяв їй зберегти таємницю.

Після звільнення з арешту Віра розповіла своїм найближчим подругам, що її признання не відповідало дійсності, що вона написала його на домагання Плахтина — „тільки заради документа". Коли ж директор заповів, що наступного дня вже з поміччю начальника міліції викриватиме її злочин, Віра прийняла рішення. І над ранком, коли всі в гуртожитку спали, встала з ліжка і пішла до Княжого мосту.

Про трагедію студентки Віри Шалько з Судової Вишні довідалися ми з приватного листа, що щасливо уникнув совєтської цензури, і не з розповіді американського туриста, що почув про ту трагедію від совєтських громадян. Про неї написав майже тими самими словами у московських „Ізвєстіях" кореспондент тієї газети. Написав, очевидно, на замовлення редакції, щоб приборкати надміру ретельних активістів, осудити „жорстоких і примітивних людей, яким не можна довірити виховання молоді". Але, засудивши цих двох державних урядовців, ці маленькі шрубки у величезній бюрократичній машині, він, як і годиться совєтському журналістові, постарався здезорієнтувати читачів, відвернути їх увагу від зорганізованої десь там угорі злої волі, яка ту машину керує. На суд і осуд читачів поставив він людців, які лише технічно „оформлюють задля „документів" життя Віри і Стефи з Судової Вишні, життя мільйонів наших братів і сестер по містах і селах України.

У старій Росії, в темній і неосвіченій поліційній державі, в 1905 році десь у глухій провінції поліцаї побили студента. І з того приводу вибухнув всеросійський протестаційний страйк залізничників, що як далеко випередили большевики царських жандармів і як вдосконалилась супроти дореволюційної совєтська система гноблення людської гідности.

Свій довгий репортаж закінчує кореспондент „Ізвєстій" такою цинічною в своєму фальшивому вболіванні сентенцією: „Під злим вихром не всі дерева падають, але багато з них згинаються, надломлюються, а потім засихають. Так і люди. Віру Шалько не встигло (!) загартувати і умудрити життя. От і не витримала вона, тоненька, незміцніла, натиску несправедливости. Інші вистоять, але й для них таке не минеться безслідно. Душевні рани — безкровні, але їх біль ще гостріший . . ."

Злий вихор з Москви дме над нашими землями, нищачи людські душі. Це його, того отруйний вихор, під гаслами співіснування, комуністичного гуманізму і загальної рівности ширять комуністи по сателітних країнах, несуть у країни Африки і Азії.

В. С-ко

С. Гриндж

ПО ДОРОЗІ ДО МІЛЬЙОНІВ

(Друге оповідання Барона)

(4)

— Бійся Бога, жінко, — скрикнув я, зачеплений за живе, — та хіба ж тридцять курок — це великі пляни? Невже ж я такий недоумок, що не дам собі ради з тридцятьма курми? Що ти?

— Ну, добре, берися ще за курей. Не буду перечити, бо ще скажеш, що через мене не вдалася штука. Купуй тих курчат. Я тільки дивуюся, як ти можеш за це братися, коли ніколи не мав діла ні з курками, ні з курчатами.

— Ха-ха! — засміявся я від щирого серця. — Подумаєш, яке велике діло курчата! Треба факультет кінчити. І то для дурної курки. Щось таке говориш, що просто ніяково слухати. Бігме Боже!

— Я не буду це говорю ... Бо онде вчений чоловік, природознавець, що мусів би добре визнаватися, де жива природа, а де мертва, і той купив здохлу курку. Теорія одне, а практика друге. Дивися, щоб той нетідник не впхав і тобі якоїсь здохлятини, і щоб не було потім біди, бо ти не маєш такого здоров'я, щоб витримати капарські кулаки та копняки.

Виграши справу на цьому фронті, я зараз же знайшов відповідне помешкання, і ми переїхали. А за пару днів курчатка вже були в курнику. Коштували 105 корон, тим часом за дорослих курок треба би було заплатити вдесятеро більше. А таких грошей ми не мали б, навіть коли б сплатили все своє майно.

Купуючи курчата, я найбільше наполягав на їх здоров'я і попередив Старовєрова, щоб не важився давати мені чогось кволого, млявого, хирлявого. Курчатка мають бути жваві і бадьорі. А Коністрат, що був моїм асистентом, раз-у-раз нагадував йому, щоб не забував, з ким має діло, і при цьому пронизував його гострими очима і гладив бороду. Старовєров дуже просив нас не сумніватися в його чесноті, бо він не жидовин, а православний християнин, і присягався, що дасть нам найжвавіший матеріял. І справді, мої тридцятеро курчат прокинулись, мов дзвіночки. Узвиглядали прекрасно, мали цілком нормальну будову тіла, дармао вони вийшли з-під інкубатора. І всі були біленькі. Я рябих курок не люблю, а ще менше чорних.

А щоб підкреслити перевагу продажних курочок над півнями, Старовєров показав нам один закамарок, де були зібрані різні чудернацькі вилуди інкубаторе, всякі примхи цієї техніки. То варто було подивитися. Були там курчата з трьома ногами, були такі, що мали ноги й на спині, а були й з двома дзьобиками, і всяка інша каліч. Старовєров пояснював ці недолугості поганою електрикою.

— Інкубатор у нас прекрасний, але електричне в Чехії нікудишнє. Раз вискидує добрих курчаток, а раз саму дрянь.

— А що ж ви з цією дрянню робите? — питаю.

— Продаємо.

— Кому? — сильно здивувався я. — Я б такої дряні не їв.

— Та хто б їв цих дивоїв! Люди купують не для їжі, а для чванні. Хто не має чим похвалитися, той купує цю каліч. Заливає її спіртом і показує всяким дуракам. Навіть більше платить, ніж за добрий товар.

На відході дав мені пораду:

— Коли ваші курочки підростуть, то прикупіть їм ще півня. Буде їм веселіше, і будуть ліпше нестися. То вже повірте мені. А в нас є прекрасні півні!

І з того часу я взявся за нове діло. Взявся з великим надхненням. Увесь вільний від роботи час віддавав своїм курочкам. Бувало, ледве волочив від утоми ноги, бо я далі працював на будівлях: носив мулярам на високі риштовання цеглу і мальту. А це, як самі знаєте, скажена робота. На лихо, я вдався такий, що не можу помалу робити, завжди чогось поспішаю. Дивлюсь раз чех - наглядач сказав мені:

— Ти словак?

— Ні, українець.

— То ще гірше!

— Або що? — питаю здивований.

— А то, що ви дурні хапаєтеся все нараз зробити, а того не розумієте, що робота має множитися! Помалу!

На жаль, цей мудрий чех не навчив мене, і я таки запався. Такі нерви маю. Я дуже втомлювався. Але при своїх курочках я якби не чув утоми. І тоді я побачив, що коли робота мила і радує душу, то вона ніколи не втомлює чоловіка, а, навпаки, освіжує його і діє, як найліпший відпочинок. Це цікаве явище, і вчені економісти та лікарі мали б на цю обставину звернути пильну увагу, мали б її всебічно проаналізувати і вивести з того корисні для нас висновки. „Радість праці" — це не дурна ідея. Таку радість і я мав коло своїх білих курочок. Підсипав їм пшониця та іншого насіння, наливав у черепки води, раз-у-раз міняв ту воду, раз-у-раз підмітав курник, провітрював його і взагалі робив все, щоб було дуже санітарно і щоб якнайбільше догодити тим милим сотворінячкам. І коли я вертався з праці, мені жінка вже вечеря, я не дуже квапився і не вдержався і співав:

Півоть півні, півоть другі,
Курочка кокоче,
Кличе жінка вечеряти,
А козак не хоче.
Вечеря же, моя любо,
Ще там навариш,
Во вже мене з курочками
Вечеря не мила.

А вони, мої курочки, росли, мов на дріжджах. Від старанного догляду та доброї їжі живої їжі грала їм кров і густо червоніла їм гребінці й намистечка. А в неділі і свята я проводив коло них увесь свій відпочинковий час і випускав їх на подвір'ячко. Там то було радости! Проходили дорогою люди і часто зупинялися і задивлялися на моїх курочок. Видко було, що такої жвавої та охочої до життя фавни вони ще ніде не бачили.

Дивлячись на ці курочки, я думав:

— Якщо Господь Бог захоронить нас „від меча, вогню і навали іноплеменників", то з цього дрібного насіннячка виростуть мої . . . тисячі. А мотьєк . . .

— Але гетьте мрії! Твереза праця насамперед.

Та за якийсь місяць чи менше моїй радості прийшов кінець . . .

Однієї неділі проходили повз мою фарму, прямуючи до недалекого лісу, якісь пражани. Побачили, моїх курочок і спинилися.

— Слухай, Гонзо — каже один із них, — що це за пташина така?

Гонза придивився пиль...

НЕ ВЛАДНИЙ . . .

(Уривок із поеми „Зелений Дім")

Не владний ні над чим —
я все тобі дарую:
Цю молоду зорю,
що так мене чарує,
Цей дивний шум лісів,
в якому чую я
Твоє, зітханням трав
повторене, ім'я.
І золото дощів,
і крики журавлині,
І вітру плин легкий —
це все твоє відтепер,
Озвись моєї душі,
будь щедра, як весна,
Як світле джерело,
що не питає дна,
Лиш граєх й гомонить
в задумливій діброві,
Як світ народження
в моїй любові,
Як в тяжких степах
криниця золота,
Що радісно свіжить
спрагнені уста.

Л. ПЕРВОМАЙСЬКИЙ

II-ий З'їзд Учителів Рідних Шкіл в Австралії

25 грудня 1959 року голова Центральної Шкільної Ради в Австралії проф. Нитченко відкрив II-ий З'їзд Учителів в залі Нар. Дому в Мельбурні. Під бурхливі оплески зайняли місця в президії п. Лопата (Сідней), п-і Булка (Мельбурн), п. Пасічинський (Аделаїда). На пропозицію делеґатів голова президії п. Пасічинський запросив в почесні члени президії заслужену вчительку української школи п-і Дейко і о. Споліtакевича.

Сердешні і зворушливі вітання присутніх, батьківські післання - привіти Достойників Української Церкви в Австралії, Архиєпископське благословення з далекого Риму від Кир Івана Бучка, привіти від владики Варлаама, архиєпископа Сильвестра, епископа Івана Прашка, привіти з Франції (Сарсель, Н. Т. Ш., Український Хр. Рух), засвідчували вагу і значення II-го З'їзду Вчителів Рідних Шкіл в Австралії.

Голова УЦШРади звітував про загальний стан шкільництва в Австралії і про школи в Вікторії зокрема. Характерно, що дискусія над звітом в перший день концентрувалася на питаннях фінансових і умовинах праці, на питаннях найбільш болючих. Фінансова база УЦШРади складається з відсотків, що їх надсилають батьківські комітети з усіх стейтів Австралії, та невизначених н і д е статутово внесків Стейтових Громад. Є стейти (і то з тисячними скупченнями українців), що зовсім не допомагають У. Ш. Раді. В таких умовинах працювала шкільна централя протягом минулих 3-х років.

Центральна Школа у Вікторії (з клясами українознавства) працює в Народньому Домі. В великій залі працює декілька кляс одночасно (по різних кутках, на сцені, навіть в невеличкому коридорі). Є місцевості поважних скупчень українців, де діти навчаються в ґаражах. Такі умови праці учнів і учителя.

Кейбера звітувала, що з вересня 1959 року Рідна Школа вийшла на рівний шлях. З Тасманії звітував представник батьк. комітету. Західня Австралія звітувала кореспонденційно.

На особливу увагу заслуговує шкільництво Південної Австралії. Голова Ст. Шкільної Ради п. Пасічинський побудував працю школи на засаді, що для української дитини в Рідній Школі, треба створити такі умовини, щоб вона відчувала дух великої збірноти. Практично це виявляється в максимально можливій концентрації і централізації. Умови Аделаїди до цього найбільш сприятливі.

Учасники II-го З'їзду горді були, що це на терені Австралії один і єдиний З'їзд Учителів. Під цим оглядом Українська Громада Австралії веде перед на еміґрації. Це наші досягнення і показник нашої державної зрілости. Концентрація рідного шкільництва біля Українських Домів підсилює в дитині відчуття духа великої єдиної збірноти. Тому приклад Аделаїди вартий уваги і наслідування.

Подібно справа мається з Рідною Школою в Саншайні, Вікторія, (директор п. Носяра), яка є певним суперником Аделаїди і відстає тільки в кількості учнів (бо ж Саншайн зі 150 учнями, це лише одна з околиць Мельбурну, а Аделаїда — стейтова столиця, що нараховує понад 300 учнів).

Другого дня З'їзд схвалив зміни в навчальному пляні. Багато уваги приділено З'їздом питанням виховання в Рідних Школах. Характеризуючи методику навчання в англомовних школах, п-і Дейко звернула увагу вчителів на такі моменти:

а) Український вчитель мусить пам'ятати, що він вчить української мови англо-мовну дитину, що говорить і мислить по-англійськи. В жадному нашому підручникові цього моменту не передбачено. Українська спільнота мусить це питання поставити перед нашими науковими установами, а ті — його розв'язати позитивно;

б) Довголітня практика і спостереження над учнями доводять, що батьки не розмовляють з дітьми рідною мовою.

П-і Денис - Гасвська, яка експериментує щодо методики навчання, ствердила, що навіть в таких випадках, коли дитина звертається до батьків рідною мовою, вони відповідають каліченою чужою, що, до речі, в дитини викликає лише усмішку. Читання і письмо є невід'ємною частиною педагогічного процесу, але українську душу дитині може дати лише українське мистецтво. В аспекті цього дискутантка порушила питання учительських кадрів мистецького виховання. Голова Ц. Ш. Ради повідомив З'їзд, що в системі рідного шкільництва працює в Мельбурні музична школа п. Тарнавської, а делеґат з Сіднею п. Лопата зробив подібну заяву про балетну студію п-і Н. Тиравської.

У своєму звіті п. Пасічинський звернув увагу З'їзду на той позитив, що в Рідних школах працюють учителі - українці, які є вчителями англомовних шкіл. В дітей це викликає гордість, а разом з тим і пошану до рідної мови. Пані Денис - Гасвська це ставить в першій площині: ми маємо всі можливості, щоб при австралійських університетах були катедри української мови. Поступаючий до університету складатиме іспит з української мови, як однієї з чужих мов. Це підносить авторитет Рідних Шкіл, а учнями в них будуть і не українці, яким більше зрозуміла українська мова ніж інша чужа.

Делеґати з Кенбери гордилися, що в їхній Рідній Школі працює професор університету д-р Парамонів.

Про дошкільне виховання промовляла на З'їзді п-і Фітьо. Пані О с і д а ч інформувала З'їзд про будову сиротинця для української дитини.

При всіх н е д о т я г н е н н я х успіхи нашого шкільництва величезні. За минулий рік в 50-ти Рідних Школах 117 учителів навчали 2,109 учнів. Друге досягнення — це колоста учасників Учительського З'їзду, серед яких 42 учителі. З усієї великої Австралії лише Західня не була заступлена на З'їзді. Делеґатів-учителів з Сіднею було 4, з Аделаїди 7, з Кенбери — один. З певністю можна ствердити, що II-му З'їздові Вчителів, щодо кількости присутніх не дорівнює досі жадний всеавстралійський з'їзд українців. Делеґати З'їзду обіцяли вибрати Центральну Шкільну Раду і усунути всі недотягнення, що мали місце в минулих роках в поодиноких стейтах. В першу чергу йдеться про фінансові зобов'язання батьківських комітетів.

Перед вибраною Українською Центральною Шкільною Радою стоять великі завдання. Для виконання їх, потрібна певна перебудова праці УЦШРади. Багато шкіл стоїть напередодні перших семилітніх випусків. Самозрозуміло, що одним скерованням дітей - випускників до молодечих організацій (на що З'їзд звернув увагу) питання майбутньої нашої зміни не розв'яжеться. При наших семирічках Рідних Школах мусять постати школи українознавства, бо тільки там можна завершити знання про Україну і вирощувати нові національні кадри. Зріст шкільництва і забезпечення його фаховими вчителями та навчальними матеріялами зобов'язує централю розв'язати питання к а д р і в і, видавничу справу, а в п е р ш у ч е р г у єдиної ч и т а н к и для перших кляс, яка відповідала б нашим умовинам. Мазепинська зустріч молоді з батьками в Мельбурні наочно доказала, які великі національно - виховні моменти подібні імпрези в собі мають. На З'їзді висловлено думки капіталізувати цей досвід і розширити на всю Австралію, а по-можності влаштувати подібну зустріч хоч раз в три роки у всеавстралійському маштабі.

Ці завдання ЦШРада може виконати лише при повній підтримці всього громадянства і то матеріяльний найперше.

І. Брозницький

ПІД ЗНАКОМ ВИХОВАННЯ Й НАВЧАННЯ — „ВЕСЕЛКА" ЗА ЛЮТИЙ

Лютневе число „Веселки", що саме появилося в зимових кольорах (темно- і ясно-сині), дає багато матеріялу учителям і виховникам для лекційних одиниць і виховних гутірок. Вірш Лесі Українки „Мамо, прийшла вже зима..." (ілюстр. Е. Козака), дасть матеріял до природознавства України, географії й клімату України, а одночасно послужить для словникових вправ. Дітям молодшого віку можна поставити питання, котрі птахи й чому відлітають у вирій, зі старшими можна увійти глибше в аналізу віршу й розкрити його провідну думку — прив'язання і любов до рідних сторін. Глибоку виховну ідею, хоч подану дуже дискретно, має казка п. н. „Три метелики" (ілюстрація П. Холодного), а саме взаємну братерську любов, дружбу, „всі за одного, один за усіх". Тому з дидактичного боку цей твір Лесі Українки має першорядну вартість.

Не менше вартісною під виховним кутом є переказана Б. Д. казка про „Діда Мороза" (ілюстрації Е. Козака), де підкреслені моменти ввічливости, чемности, доброго серця й скромности в протиставленні до зухвалости, захланности й зависти.

З релігійно-марального боку багатий матеріял для гутірки дасть л е ґ е н д а Ніни Наркевич п. н. „Святий Христофор" (з ілюстраціями М. Дмитренка), а саме: шукання Бога на землі, безмежна активна любов ближнього, здібність до посвяти.

Таксамо статтейка про Лесю Українку дасть матеріял для лекції української мови й літератури — найважливіші життєві дані й характеристику творчості Лесі, а „Вірщована абетка" Миколи Щербака з ілюстраціями Е. Козака, не лише в поетичний спосіб закріпить окремі літери абетки, але дасть багато тем і пізнавального матеріялу з українознавства, допоможе розбудити національне, патріотичне, релігійне почуття та скріпити національну гордість.

Сезоново - зимову тематику знайдуть діти у вступній ілюстрації П. Андрусева „Дід Мороз малює квіти", у віршиках Р. Завадовича „Лютий" (ілюстрація Е. Козака), Катерини Перелісної „Крикливі горобчики" та Леоніда Полтави „Зайчик-вуханчик" (ілюстр. Е. Козака). Сюди належить і природниче оповідання К. Перелісної „Дикий звір". Це переважно матеріял для дітей меншого віку.

В лютневому числі почалися друкувати „Пригоди Вовка неситого" Олександра Лотоцького - Білоусенка (ілюстрація В. Цимбала), про 20-ліття смерти якого згадано в грудневому числі „Веселки". Ці пригоди побудовані на народніх мотивах і казках про звірів.

Новий веселий персонаж ЕКА „Пуньо Довгоніс", що черґуватиметься з Чап-Чалипом, притягне увагу молодших дітей і напевно здобуде собі ці самі симпатії малих читачів, що й його друг Чап.

В числі подано новий матеріял з циклю „Земля моїх батьків — Україна", а саме розповідь Ані Мостович про Березне на Поліссі, допис з фотом з життя школярів в Австралії, веселий кутик, загадки і розгадки та багатий відділ кореспонденції з читачами.

Число замикає історично-наковий безконечник Р. Завадовича — П. Холодного, пригоди „Богдана, козака-характерника". Тим разом діти довідаються, як Богдан перехитрив залогу турецької фортеці, що берегла просмику з Дніпра до Чорного моря.

У серії останніх чисел „Веселки" лютневе число журналу висувається на передове місце і багатством матеріялу для лектури і багатством ілюстраційного матеріялу та зовнішнім оформленням.

В. Б.

Роковини Крут в Аллентавні, Па.

31-го січня по полудні, в парафіяльній залі Святомиколаївської церкви в Аллентавні відбулася Святочна Академія, присвячена першій Війні Військ Армії УНР з большевицькими наїзниками п о л к. Муравйова 29-го січня 1918 року, під Крутами. Реферат на тему „Історичні хвилі піднесення й занепаду української державности" виголосив о. Константин Даниленко-Данилевський.

В мистецькій частині, під проводом режисера Чубенка учні Школи Українознавства відтворили інсценізацію „Студентський Курінь у Києві", співаючи марш „Соколи, соколи, с т а в а й м о в ряди!" Святослав Х о р в а т продеклямував вірш „На Крути" — Ол. Кобця; „Військо йде" продеклямував С т е п а н П у к ш и н а „Заклик" — Тарас Чубенко. Деклямації були добрі.

Святочну Академію закінчено відспіванням українського національного гимну.

Марина Слобідська

Українська Літературно Мистецький Клюб Нью Йорк

З Літературно - Мистецького Клюбу в Ню Йорку повідомляють, що в п'ятницю, дня 19-го лютого ц. р., в приміщенні Клюбу відбудеться доповідь Бориса Ржепецького „Гетьман Іван Мазепа як людина". Початок о год. 8-ій вечора.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

22-го Січня в Ансонії, Конн.

В п'ятницю 22-го січня ц. р. вранці в год. 8-ій українці в Ансонії численно прибули перед Сити Голл, де був присутній мейор цієї місцевости пан Джозеф Дойл. Місцевий поліцист Василь Шурах представив мейорові присутніх, а після того пан Давид Дзядик прочитав проклямації губернатора стейту Абрагама Рібікоффа і мейора Джозефа Дойла про встановлення „Українського Дня" в дні української Самостійности і Соборности, які було оголошено в 1918 і 1919 роках. Всі присутні заспівали американський і український гимни під проводом диригента з української католицької церкви св. Апостолів Петра і Павла, Івана Шуплата.

Всі присутні тішилися, коли працівник Сити Гол вивішував синьо - жовтий прапор побіч американського зоряного прапора.

Анна Гамуляк

Збори Жіночої Секції при Відділі ОбВУА у Филаделфії, Па.

6-го лютого ц. р. відбулися перші сходини Жіночої Секції при Відділі ОбВУА у Филаделфії. Зборами проводив голова Відділу д-р Антін Княжинський, вони пройшли з повним успіхом.

До Управи Жіночої Секції ввійшли пані: полковникова Тамара Омелюсік — голова, полковникова Наталя Дяченко — містоголова, Н. Черняхівська — імпрезова референтка, Н. Ґонта — госп. референтка, Д. Слонська — секретарка.

Управа Жіночої Секції закликає всіх жінок комбатантів і тих, що брали якунебудь участь у наших визвольних змаганнях, включитися в Жіночу Секцію Відділу ОбВУА та оживити її діяльність.

Жіноча Секція задумала улаштувати 27-го лютого ц. р. традиційного оселедця для комбатантів і їх родин у домівці Української Громади при Бравн і 23-ій вулицях.

Хто з домбатантів не дістав би запрошень на „Оселедця" з браку точних адрес, просимо по такі зголошуватись у „Космос" при вулиці Сьомій, ч. 908, Филаделфія.

Управа Жіночої Секції при Відділі ОбВУА

Різдвяна Ялинка в Школі Українознавства в Ню Йорку

Батьківський Комітет при Школі Українознавства в Ню Йорку влаштував 6-го лютого 1960 р., в приміщеннях школи, Різдвяну Ялинку для учнів та їхніх батьків. Головною точкою програми була виховна картина на три дії письменниці Лесі Храпливої, в постановці п. С. Крижанівського, та балет під керівництвом пані Х. Бартко. Картину і балет виконували учні і учениці школи. Виставова заля школи була вщерть заповнена глядачами. Цілою імпрезою проводив голова Батьківського Комітету інж. І. Гурик і директор школи д-р В. Вишиваний.

Треба відмітити велику працю, що її дає учительський склад і управа школи та Батьківський Комітет для справи виховання нашої молоді. Одним із кращих засобів в цьому напрямі можуть стати драматичні вистави, ставлені силами учнів школи. Тому на часі є організувати постійний драматичний гурток при Школі Українознавства.

Т. Ш.

†

Ділимося сумною вісткою,
яка наспіла до нас із Батьківщини, зі села Слобода Золота,
область Тернопіль, Зах. Україна,
що дня 27-го січня 1960 року відійшов від нас у Вічність,
заосмотрений Найсвятішими Тайнами, на 86-му році життя,
Наш Дорогий і Незабутній
БРАТ,

ПЕТРО ШАНАЙДА

народжений 12-го червня 1874 р., в Кривім, пов. Бережани.

Похорон відбувся 29-го січня 1960 р., в год. 9:00 рано, до місцевої Церкви св. Покрови, при асисті 6-ох священиків. В часі св. Служби Божої, церква була виповнена вірними. По Відправі відпроваджено Покійного на місцевий цвинтар, в СЛОБОДІ ЗОЛОТІЙ, при великій кількости Родини, Кревних, Приятелів і Знайомих з багатьох довколишніх сіл.

Покійний до другої світової війни був церковним співцем, диригентом хору та оркестри, та впродовж 67-ох років сповняв службу дяка аж до останнього дня свого життя.

Покійний Петро має багато Кревних, Приятелів та Знайомих, Односельчан Слободи Золотої, в Америці та в Канаді і всіх Їх проситься про згадку в своїх молитвах.

НЕХАЙ ТОБІ, ДОРОГИЙ БРАТЕ, БАТЬКІВСЬКА ЗЕМЛЯ БУДЕ ЛЕГКОЮ. ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Тяжким горем прибита Родина:

Брат — ВАСИЛЬ з Родиною в Дітройті, Мич.
Брат — АНТІН з Родиною в Ютиці, Н. Й.
Родина по сестрі АГАФІЇ в Ютиці, Н. Й.
Родина по сестрі АНАСТАСІЇ в Ютиці, Н. Й.
Братова — ПАРАСКЕВІЯ ШАНАЙДА з Родиною у Филаделфії

†

Замість вінка на могилу
Мого Дорогого Брата ПЕТРА ШАНАЙДИ
складаю — $ 50.00
на фонд ЗУАДКомітету в Америці.

Брат ВАСИЛЬ

†

Ділимося болючою вісткою,
що дня 30-го січня 1960 року
помер, після тяжкої хвороби, в лікарні
в Куфштайні, в Австрії,

сл. п. Володимир ЗАДУРОВИЧ

заводовий поручник б. австр. армії,
пізніше сотник УГА.

Покійний народився в 1889 р., в Глибокій на Буковині. Похорон відбувся дня 1-го лютого 1960 р., на кладовищі в Куфштайні.

Прибиті горем:

Вдова — ІВАНКА
Синок — РОМЧИК, обоє в Куфштайні
Брат — д-р АВГУСТИН ЗАДУРОВИЧ з дружиною в Дітройті
Сестри — ЄВГЕНІЯ з донею ДАНКОЮ в Польщі
ДАРУСЯ з донею ЛІДОЮ і зятем в Чернівцях
Сестрінок — проф. І. ХОРТИК з дружиною та сином інж. ОРЕСТОМ у Филаделфії
Братанич — д-р АНТІН ЗАДУРОВИЧ з дружиною та донею в Ройл Оук, Мич.

†

Ділимося з Українським Громадянством
сумною вісткою, що 3-го лютого 1960 р.
помер у Клівленді,

бл. п. Микола СОКОЛ

Похорон відбувся у вівторок, 8-го лютого 1960 р., в год. 9:00 рано.

Нехай сира земля буде Йому пером.

Земляк — І. ВАСИЛЮК

Молодеча Рада в Шикаго відзначила свої перші роковини

Рік минув, коли з ініціятиви кількох молодих активних одиниць постала в Шикаго „Українсько-американська Молодеча Рада" як надбудова для мережі вже існуючих молодіжних організацій. Завдяки ідейній і напелегливій праці одиниць, зокрема ж її першого голови — діяльного і заслуженого на відтинку молодіжних організацій п. Мирона Куропася, Рада наповнилася представниками 10-х організацій і визначила своє завдання: кооперація і координація праці на відтинку українсько-американських взаємин, як слід поставлена інформація про Україну, її культуру і змагання. Найкращою візитівкою для Ради став її двоміс. журнал „СКОП".

130 гостей зійшлося в вечорі 30 січня до готелю Конрад Гілтон, щоб після товариської гутірки при коктейлю засісти до столів і відзначити перший рік доброї праці.

П-ва Ія Вера Кордюк відкрила вечір, кат. священик о. Сорока провів молитву, а згодом п-на Вера Стравняк представила молодого, але заслуженого діяча на відтинку молодіжних організацій — п. Т. Шмагаля з Клівленду, що був тостмайстром вечора.

„Найвище признаною формою досягнень людини — це вміле служіння своїй спільноті" — говорив головний промовець вечора д-р Степан Лисогір з Ню Йорку. Він зупинився на цілому ряді актуальних проблем загально - світового значення і української визвольної боротьби. Вказав на ролю української еміграції і братських союзів, ролю УККА, він докладно проаналізував цілі і стремління Москви, що їм протиставиться весь світ під проводом ЗДА. Наше завдання пособляти цій боротьбі, включитися в неї і зберігаючи всі типові нашій нації питоменності, перекинути міст духового і культурного наближення до американського світу. Тут поле до попису для наших молодечих організацій в тому числі і для Молодечої Ради.

До слова покликано першого голову М. Ради п. Мирона Куропася. Він промовляв бездоганною українською мовою, з'ясував досягнення організації за перший рік, висловив признання своїм найближчим співробітникам (п-ні Вері Стравняк — гол. редактор „Скоп-у", Ля Вери Кордюк і іншим) і представив членів Ради з 1959 року (14 осіб). Мол. Рада — це нова організація, але вона має розмах — свою високу ціль. 6 чисел періодика Ради (Скоп — журнал в англ. мові), ряд імпрез, контактів, і добра воля до праці — це її першорічний біланс. В нагороду він одержав від б. членів Ради гарну пам'ятку.

„Відзначуючи наше першоріччя — продовжував п. М. Куропась, — ми хочемо висловити наше признання для тих, що нас виховали і далі виховують нашу молодь, защіплюючи любов до України". Доказом цього признання є пам'ятки —, нагороди для двох заслужених виховників ? педагогів, патріотів нашої справи в Шикаго. Першим з нагороджених — рішенням Ради — є прибулий 1912 року до ЗДА проф. І. Г. Барабаш — відомий в Шикаго діяч у ділянці музичної культури, диригент і композитор кол. перший голова Т-ва Українсько - американських професіоналістів Півн. Америки, основоположник АРТ - Клюбу, а від 1954 р. основник і керівник духової оркестри СУМА.

Другим нагородженим є наш відомий поет, передовий письменник в ділянці дитячої літератури, автор багатьох літературних творів, тепер редактор дитячого журнала „Веселки" проф. Р. Завадович.

Обидва нагороджені з очевидним зворушенням одержали мистецько виконані пам'ятки - таблиці з відповідним написом, і виголосили відповідні промови, а п. Завадович довше зупинився над значенням української дитячої літератури.

На закінчення нововибраний голова М. Ради п. Кіт представив склад нововибраної Ради. тостмайстер відмітив присутність видатніших гостей на вечорі і православний священик о. Орест Кулик закінчив цю гарну і вдалу імпрезу.

Згодом слідував „Сніжний баль", що протягнувся далеко поза північ.

(„Українське Життя" — Шикаго)

7 літ існування української радіопередачі в Сиракюзах, Н. Й.

4-го січня ц. р. минуло 7 літ від часу, коли з радіовисильні Сиракюз WHEN на хвилі 620, вперше в історії цього міста, залунало на хвилях етеру живе українське слово та українська пісня і музика. Це тоді заходами місцевого 26-го Відділу ООЧСУ на передодні українського Різдва Радієвий Комітет передав першу українську передачу з святочним текстом та побажаннями для українців цього міста і околиці, переплітаючи її нашими колядками і щедрівками. Від тоді наші недільні передачі передаються безперервно до цього часу.

За цих 7 літ в нашій громаді було чимало різних подій маркантної ваги, але заслужена українська радіопередача треба вважати за одну із найважливіших подій на нашому терені. Радіопередача дає найкращий доказ існування українців у цьому місті. Вона найширше пропагує відомості про Україну своїм завжди актуальними текстами в українській і англійській мовах, а чудовою українською піснею і музикою презентує своїм і чужим слухачам стародавню українську культуру, а крім цього інформує американських слухачів про дійсну суть комунізму та його постійну загрозу для вільного світу.

Тяжку і відповідальну працю наших українських радіомовлень веде широкий громадський Радієвий Комітет, який є зорганізований на чисто ідеалістичних основах і спирається тільки на почутті виконання обов'язку супроти української громади. Всі співробітники віддають свою працю зовсім безкорисно і ніхто на нашій радіопередачі не заробляє ані цента. Спершу приходилось доплачувати до нашіх радіопередач і ці доплати покривала збірка серед громадянства, а тепер наша радіопередача в цілості втримується з оголошень наших спонсорів. Жадних інших оголошень приватного характеру наша радіопередача не приймає і тому вона, хоч і коротротриваюча, може дати вітносно багатий зміст. За 7 літ свойого існування було в нас 364 передачі з текстами на різні теми нашого історичного календаря, на актуальні громадські теми і на теми міжнародної політики, а майже кожний із цих текстів говорив про ролю України у боротьбі проти імперіялістичної Москви і інтернаціонального комунізму. Всі активні співробітники нашої радіопередачі можуть дійсно мати почуття гарно і по-громадськи виконаного обов'язку.

31-го січня ц. р. відбулись ширші сходини радіослухачів нашої радіопрограми. Збори відкрив довголітній голова Радіового Комітету п. Микола Годжак, а проводив ними мец. д-р Іван Завадикут. На цих зборах д-р Михайло Логаза дав докладний перегляд праці радіокомітету, подав характеристику тематики текстів, говорив про недомагання нашої радіопередачі і як їх усунути і врешті поіменно подякував всім активним співробітникам в імені Комітету. Ці збори перевибрали Радієвий Комітет і він залишився під головуванням п. М. Годжака, а поодинокі секції очолили: українську — д-р Михайло Логаза; англійську — п. Володимир Прибила, мол.; музичну: проф. Микола Єржківський; фінансово-господарчу — п. Володимир Мельничук; технічну — п. Василь Фенцор. На заступника голови вибрано п. Михайла Микитина. В склад Контрольної Комісії увійшли: пп. Богдан Тимяк, Роман Шаран і Іван Пиндус.

Заінтересування широкого загалу наших радіослухачів працею нашого радіокомітету не є велике, чого доказом була мала участь на зборах. Та проте, ті громадяни, для яких громадська робота не є чужою справою, як теж перевибраний комітет, дають запоруку, що наша українська радіопередача в Сиракюзах буде існувати далі при всіх труднощах, і далі виконуватиме своє велике завдання не тільки для наших і чужих мешканців цього міста, але теж і для української справи взагалі.

М. Л.

УКРАЇНЦІ В СОВЄТСЬКОМУ СОЮЗІ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

Сибіру на 34%, Далекого Сходу на 70%, Середньої Азії і Казахстану на 38%. З цим процентовим збільшенням всього населення мусіла б збільшитися й кількість українців.

Подана в останньому повідомленні кількість українців 3,377,000 для РСФСР виявляє страхітливий з українського національного погляду факт велетенського зменшення українців в РСФСР. Згідно бо з переписом 1926 року всіх українців в РСФСРбуло 7,873,-000, з якої то кількости можна б відняти тільки кримських українців, загальне число яких становило в 1926 році 77,405. Якщо брати до уваги природний приріст і безупинний приплив українських переселенців до РСФСР, то кількість українців мала б значно збільшитися. Тим часом у межах РСФСР кількість українців в 1959 році зменшилась в порівнянні з 1926 роком більше як на половину, — до 3,377,000. Причини цього рапідного зменшення українців в РСФСР треба шукати виключно в денаціоналізації, чи вірніше в русифікації українського елементу серед іншомовного оточення і бездоглядного тиску збоку уряду і компартії.

В інших совєтських республіках, поза РСФСР, кількість українців в основному збільшилася, і українці з'явилися навіть там, де перед тим їх майже не було, як, наприклад, в Естонії і Латвії. Зменшився український стан посідання в Казахстані з 860,200 у 1926 році до 726,000 в 1959 р., знов таки не зважаючи на безупинне колонізування Казахстану українським елементом. Цифри про кількість українців в інших совєтських республіках виказують послідовну тенденцію совєтського режиму розсіювати український елемент поміж іномовним населенням, з метою успішнішої його русифікації.

В загальному висліді перепису 1959 року, хоч можуть бути й оптимістичними з огляду на національну свідомість українського населення в СССР, яке заявилося за приналежністю до української нації всупереч усім і усьому, але з другого боку, ці висліди є кричучим свідченням про послідовну й безупинну екстермінацію українського населення, здійснювану в СССР головним чином з допомогою безоглядної русифікації не тільки поза межами України, але і в самій Українській ССР.

О. Р.

В ЛОНДОНІ ВИЧІКУЮТЬ ТРЕТЬОЇ КОРОЛІВСЬКОЇ ДИТИНИ

Цікаві мешканці британської столиці вистоюють навколо королівської резиденції в Лондоні, вичікуючи повідомлення про народження третьої дитини королевої Єлисавети II.

Конант проти надмірного спорту в середніх школах

Атлантик Сіті, Н. Дж. — Колишній президент Гарвардського університету автор книжки „Американська середня школа сьогодні" д-р Джеймс Б. Конант промовляв на зборах Американського Товариства Шкільних Адміністраторів і остерігав їх проти „майже шкідливого" плекання спорту в молодших середніх школах (джуньйор гай скул). Він виступав також проти того, щоб не перевтомлювати учнів у вищих клясах публічних шкіл і в середніх школах, щоб якнайбільше з них могло дістатися до коледжів. Ці його думки — це частина з його програми реформи середньої школи. Він казав, що немає „педагогічного чуда", яке могло б заступити працю учня і добре вишколеного вчителя. Д-р Конант відвідав 125 молодших середніх шкіл в 60-ох місцевостях в 17-ох стейтах і ствердив, що в деяких школах футбол і баскетбол — це найважливіші предмети навчання. Він ствердив також, що в цих школах, а також у вищих клясах публічної школи введено такий навчальний матеріял, який належить до середньої школи. Все це робиться на те, щоб якнайбільше учнів могло дістатися до кращих коледжів.

Д-р МекКарті проти розніжности американської молоді

Шикаго. — Тут відбувся Перший Крайовий Конгрес Молодечої Сили, на якому промовляв директор Президентової Ради для справ молодечої придатности д-р Шейн МекКарті з Вашингтону, який гостро виступав проти ніжного життя теперішньої американської молоді, яке може бути небезпекою для американської держави. Д-р МекКарті казав, що численні американці свою силу й енергію склали при телефонічних апаратах, телевізіях, різних гудзиках, які натискають, непотребуючи зовсім томитися. Він казав у своїй промові таке: „Ми дуже швидко прийшли з доби піонерів до доби автострад. Ми телескопічним способом пройшли історію. Ми збудували автостради, забуваючи про основні звичайні шляхи. Підкорюємося занадто пристроям і примхам, і замало відкидаємо те, що є шкідливе." Спонзорами Конгресу Молодечої Сили є організації харчової промисловости, які запросили представників учнів середніх шкіл (гай скул) із 30 стейтів, щоб разом нараджуватися над раціональним харчуванням молоді у віці до 20-ох років.

Роман Кухар — бібліотекарем в Стейтовому університеті в Потсдамі, Н. Й.

Потсдам, Н. Й. — Щоденники „Курієр Фрімен" і „Вотертавн Дейлі Таймс" з 11-го лютого приносять статейку і фото Романа Кухаря, який зайняв становище бібліотекаря в Учительському Коледжі при Стейтовому університеті в Потсдамі, Н. Й. Він народився у Львові 1920 року, середню освіту закінчив у 1938 р., а після того один рік студіював ветеринарію, і один рік філологію у Львові. В 1940 році почав студії в Музичній Консерваторії у Львові, які продовжував до 1943. У зв'язку з воєнними подіями виїхав до Німеччини, де працював у фабриці, а також студіював в Музичній Консерваторії у Відні в 1943-1944 роках. В 1945 році переїхав до Мюнхену, а в 1946 році студіював у Гайдельбергу модерні мови. Прибувши до ЗДА, він студіював музику в Колорадо, де в 1952 році здобув ступінь бакалавра музики. Пізніше виїхав був до Німеччини, а в 1957 - 1959 роках вишколювався на бібліотекаря в Бруклинській бібліотеці, де здобув звання бібліотекаря. Він є автором віршів і статтей в різних періодиках і виступає як співак. Він жонатий із п-ні Аделяйдою Нагль і з батьком двоїх дітей.

ОГОЛОШЕННЯ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Місячні Збори Відд. 117, „Запорозької Січі", відбудуться в суботу, дня 20-го лютого 1960 р. в год. 7-ій веч., в Українському Народному Домі — при 140 — 2-га Евеню, кімн. ч. 36/ІІІ. Приявність членів обов'язкова. — С. Кучма, предс.; В. Калина, секр.

ПАТЕРСОН, Н. Дж. — Місячні Збори Т-ва ім. Т. Шевченка, Відд. 64, відбудуться в суботу, 20-го лютого 1960 р., в год. 7:30 веч., у Вінярському. Просимо всіх прибути на Збори. — І. Бурний, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, Па. — 397 Відд. повідомляє своїх членів, що приймання місячних вкладок буде в суботу, 20-го лютого 1960 р., в год. 3-4 по пол., і в неділю, 21-го лютого, від год. 12-1:30 по пол. — І. Скочиляс, предс.; О. Штогрин, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, Па. — Місячні Збори членів Б-ва св. Юрія, Відд. 239, відбудуться в суботу, 20-го лютого 1960 р., від год. 3-5 по пол., в домі Укр. Амер. Горожан, при 847 N. Franklin St. — Управа.

ПЛЕННФІЛД, Н. Дж. — Т-во ім. І. Франка, Відд. 372, повідомляє своїх членів, що Місячні Збори відбудуться в суботу, 20-го лютого 1960 р., в год. 7:30 веч., в залі де звичайно — 210 Church St. Управа просить всіх членкинь та членів прибути на Збори, щоб обговорити, між іншими, справу Карт-Парі, яка має відбутися в місяці березні. Проситься членів вирівняти залеглі членські вкладки та приєднувати нових членів до УНСоюзу. — На Річних Зборах в дні 16-го січня вибрано нову Управу на 1960 рік, в такому складі: Н. Наконечний, предс.; С. Завадовський, заст.; Д. Геча, фін. секр.; Ю. Ярема, заст.; І. Головка, кас.; В. Реновець, заступник; П. Шило, рек. секр.; А. Бутнюк, заст. Контр. Ком.: В. Реновець, С. Дубей. Опікуни кружка: М. Дубас та В. Ярема. Адреса фін. секр.: Damian Gecha 29 De Calb Ave., Plainfield, N. J. Tel.: PL 5-8156.

Український Народній Союз — це суто демократична українська братська організація. Стати її членом, — це не тільки забезпечити себе і своїх рідних матеріяльно, це значить бути співвласником його надбань і вибирати, чи бути вибраним в його керівні органи

Посмертні Згадки

Марія СЕНЮТА, — довголітня активна членкиня Б-ва св. Василія Великого, Відд. 364 УНСоюзу в Клівленді, Огайо, померла 20-го січня 1960 р., у Клівленді, на 68-му році свого трудолюбивого життя. Покійна народилася 1892 р., в Мостах Великих, Жовківського повіту, Зах. Україна. До ЗДА прибула 48 років тому зі своїм пок. чоловіком, Іваном. Залишила у глибокій жалобі: доньок Анну й Олену та сина Івана, Андрія й Антона, як також внуків. Похорон відбувся 23-го січня ц. р., з укр. греко-кат. церкви Преч. Діви Марії, на цвинтар св. Петра й Павла в Парми, Огайо, при численній участі Рідних, Приятелів та Членів УНСоюзу. — Вічна Їй Пам'ять!
В. Владика, секр.

Олекса ГАВРИШКО — член Б-ва св. о. Миколая, Відд. 293 УНСоюзу в Бруклині, Н. Й., помер 29-го січня 1960 р. Покійний походив з села Конятин, пов. Ярослав, Зах. Україна. До ЗДА прибув в 1911 р. і перебув у Бруклині до 1927. Покійний був одним з організаторів української кат. парохії і громадського життя в Бруклині (Норт) взагалі. Останні роки переживав в Wakefield. Com. Полишив у великому смутку сестру Анну, зам. Ластовецьку, брата Андрія, 4 сестринки та 7 братанків. Похорон відбувся 2-го лютого, з церкви св. Духа, при великій участі Родини, Приятелів та Знайомих, на цвинтар св. Івана. — В. Н. П! М. Демидчук, секр.

ТАРЗАН, ч. 4406. Кросс готовий відійти.

Тубільці вели Тарзана до свого села, минаючи здивованих мешканців.

Нагло його зв'язали і вкинули до похмурої в'язниці, щоб чекав своєї долі...

Тим часом Джім Кросс нававантажив свій човен срібними плитами, які вже був назбирав. Після пожертвування Тарзана він плянував таємно втекти!